

Megoldások

II. Helyesírási gyakorlatok a szófajok körében

1. Az igék felismerésének gyakorlása. Az igekötős igék gyakori eseteinek helyesírása

1. Feladat

a)

játszanak, futkároznak, fogócskáznak, labdáznak
Szünet van, és a gyerekek az udvaron játszanak.

b) Cselekvést jelentő igék: labdázik, fogócskázik, fut, homokozik, beszélget
Történést jelentő igék: beesteledik, sötétedik, gurul, esik, halad

2. Feladat

Igék: úszik, fut, mászunk, sírsz, nevetünk, kér, gombolyít

3. Feladat

a) Jelöld a leírt igékben álló egyenes vonallal a szótövet! (így: fúr | unk)

ír | sz, fúr | unk, fut | sz, ír | tok, szed | nek, néz | e, kér | ünk

4. Feladat

a), b)

Róka koma a szőlőhegyre tartott.

A tyúkpecsenye után szívesen harapna egy kis csemegét.

– Várj csak, te tolvaj! – kiáltotta a vadász.

Rókánk bánatában búsan elkullogott.

5. Feladat

a) Egyénileg megoldható.

b) du-dál, di-de-regsz, pi-tye-regsz, lep-ték, po-tyog-tak

c) Tetszőlegesen megoldható.

Pl. Az ideges sofőr gyakran türelmetlen, és élesen jelez a többieknek.

Pulóver nélkül fázni fogsz.

Ha szomorú vagy sírdogálsz?

A konyhában fedő nélkül hagyott vacsorát beterítették a legyek.

Csak úgy hullottak a könnyeim, amikor megsebesültem.

6. Feladat

a) Egyénileg megoldható.

b)

Igék: elmondom, készítünk, aprítunk, meggyújtjuk, megpirítjuk, adunk, beletesszük, felöntjük, ízesítjük, rakunk bele

c) elmondom: én

a többi ige: mi

A cselekvő személyét az igeragok jelzik.

d) elmondom, készítünk, aprítunk, meggyújtjuk, megpirítjuk, adunk, beletesszük, felöntjük, ízesítjük, rakunk bele

e) elmondom, készítünk, aprítunk, meggyújtjuk, megpirítjuk, adunk, beletesszük, felöntjük, ízesítjük, rakunk bele

f) meggyújt | juk, megpirít | juk, felönt | jük, ízesít | k,

g) Beletettük a burgonyát. Vízzel felöntöttük. Sóval ízesítettük, és kolbászt raktunk bele.

7. Feladat

Egyénileg megoldható.

8. Feladat

*Ha jön a tél,
dudál a szél,
befagy a tó,
lehull a hó,
mindenki fél
ha jön a tél.*

Mi történt velem?

Fázik a kezem.

Dermed az ujjam.

Mit tegyek? Fújjam?

Hiába fújtam,

nem mozog az ujjam.

Mi lesz velem, mi lesz velem?

Odavan a művészetem!

a) a tücsök, a művész

b) Igék

Egy szótagú: jön, fél, lesz

Két szótagú: dudál, lehull, befagy, történt, fázik, dermed, tegyek, fújjam, fújtam, mozog

Három szótagú: odavan

c) dudál: csenget, sípol, jelez, harsog

odavan: elveszett, eltűnt, elmúlt, eljárt felette az idő

c)

Tetszőlegesen megoldható. Pl. A tó befagyott. A levelek lehullottak a fákról. A kisállatok nagyon fáztak a szabadban.

e) Egyénileg megoldható.

9. Feladat

a) Igekötők: be, át, össze, ki, le, fel, vissza

Igék: ír, néz, fut, ráz, mond

b) beír, átír, összeír, kiír, leír, felír
átnéz, összenéz, kinéz, felnéz, visszanez

befut, átfut, összefut, lefut, felfut, visszafut

összeráz, leráz, felráz

kimond, lemond, felmond, visszamond

10. Feladat

a)

visszamegy	vissza megy	vissza-megy
át fog jönni	átfog jönni	át fogjönni
fel-áll	feláll	fel áll
ide akartenni	ideakar tenni	ide akar tenni
kinéz	ki néz	ki-néz
rá fogjákírni	ráfogják írni	rá fogják írni
odakiált	oda-kiált	oda kiált

b) Ha az igekötő megelőzi az igét, akkor egybe kell írni vele, ha követi az igét, akkor külön kell írni, ha pedig az igekötő és az ige közé beékelődik egy másik szó, akkor mindhármat külön kell írni.

11. Feladat

a)

Tavasszal a földeken szántanak, elvetik a gabonát.
A gyümölcsösökben lemetszik a száraz ágakat.
A veteményeskertben elvetik a sárgarépa-és a retekmagokat.
Májusban elültetik a palántákat a felmelegedett talajba.

b) elvetik, vessék el, el kell vetniük
lemetszik, metsszék le, le kell metszeniük
elültetik, ültessék el, el kell ültetniük
felmelegedett, melegedjen fel, fel kell melegednie

12. Feladat

a)

felgyújt	meggyújt		
felolt	leolt	elolt	
felkapsol	bekapsol	lekapsol	kikapsol

b) Pl. Este leoltjuk a villanyt, reggel pedig felkapsoljuk.

13. Feladat

a), b)

Egy amerikai kutató bizonyította be, hogy az egyes tücskök csak a hangjuk alapján találják meg egymást. Telefonkapcsolatban álló, külön szobákba két tücsköt helyezett el. Az egyik tücsök, amikor párjának hangját meghallotta, a telefonon keresztül be akart menni a telefonkagylóba. Nem tudta, hogy az csak egy telefonkagyló.

14. Feladat

Péter bele szokott nézni a tankönyvébe, mielőtt felel.

Péter beleszokott már a rendszeres tanulásba.

Megfogja a füzeteket, a könyveit, és a táskába teszi őket.

Meg fogja tanulni a verset.

a) Egybeírva fizikai cselekvésről, különírva történésről van szó.

b) Egyénileg megoldható.

c) Egyénileg megoldható.

15. Feladat

a) élt^[ ] volt, csal^[ ]ta ki, dolgozo^[ ]tt, főző^[ ]tt, moso^[ ]tt, takarí^[ ]tt, megszi^[ ]dtá^[ ]k

b) élt, volt, csalta ki, dolgozott, főzött, mosott, takarított, megszidták

c) élt, volt, csalta ki, dolgozott, főzött, mosott, takarított, megszidták

d) gonosz asszony, két lányával, csúnya Kata, élt asszony, déli harangszó, csalta ki az ágyból, szorgalmas mostohalány, estig dolgozott, mindig megszidták

e) Tetszőlegesen megoldható.

f) Tetszőlegesen megoldható.

16. Feladat

a) Fűzz minél több igekötőt az alábbi igékhez!

<i>olvas</i>	<i>tilt</i>	<i>marad</i>	<i>ad</i>	<i>néz</i>
elolvas	megtilt	megmarad	megad	felnéz
felolvas	betilt	kimarad	lead	lenéz
beolvas	letilt	elmarad	felad	elnéz
ráolvas	kitilt	lemarad	elad	kinéz

b) Egyénileg megoldható.

pl. *Beolvastál* a főnöködnek? – haragosan megmondja az igazat
Olvass fel az előadáson! –előad

17. Feladat

a) Egyénileg megoldható.

b) Tavasszal, amikor kivirágoznak a gyümölcsfák, a kert új élettel telik meg. A vadul burjánzó kertekben sok állat berendezkedik. Ott mindent megtalálnak, amire az élethez szükségük van: táplálékot, vizet és lakásnak való sok, kis zugot.

c) Tavasszal, amikor virágoznak a gyümölcsfák, a kert új élettel telik . A vadul burjánzó kertekben sok állat berendezkedik. Ott mindent megtalálnak, amire az élethez szükségük van: táplálékot, vizet és lakásnak való sok, kis zugot.

18. Feladat

Igék: megy, hallom, varr, tol, száll

Igékötős igék: elmegy, kimegy, elmegy, rámegegy, felmegegy, lemegegy
meghallom, kihallom
megvarr, rávarr, felvarr, elvarr
kitol, letol, eltol
elszáll, leszáll, felszáll

Mondatok: Tetszőlegesen megoldható!

Pl. Ne menj el a buliba!

Ne varrd fel a ruhám!

Ne told el a szekrényt!

Ne szállj el magadtól!

19. Feladat

A kertekre leszállt a dér,
gyorsan sárgul a levél.
kopárok a rétek
üres már a fészek.

20. Feladat

a) Egyénileg megoldható.

b) A nyár folyamatosan munkát ad az embereknek. A kertekben kapálnak, gyomot irtanak, locsolnak. A beérett borsót, babot leszedik. A gyümölcsöskertekben leszüretelik a megérett cseresznyét, meggyet, barackot. A szántóföldön megkezdődik a gabona aratása.

c) le-sze-dik, le-szü-re-te-lik, meg-kez-dő-dik

21. Feladat

Mit tesz a szél? → fúj, zúg, üvölt, lengedez, süvít, támad, tombol, cirógat, susog, surran

a)

A vad orkán üvölt, süvít, tombol.
A tavaszi szellő susog, cirógat.
Az enyhe nyáresti fuvallat lengedez.
Az északi szél fúj, zúg.

b) Tetszőlegesen megoldható.